

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

El món segons un estrany entre estranys

PERFIL

DES QUE L'ANY 1991 COLUMNA VA PUBLICAR 'EL MÓN SEGONS GARP', JOHN IRVING HA ESTAT TRADUÏT AMB PUNTUALITAT AL CATALÀ. L'AUTOR NORD-AMERICÀ PUBLICA NOVA NOVEL·LA QUATRE ANYS DESPRÉS DE 'L'ÚLTIMA NIT A TWISTED RIVER'

MARINA ESPASA

“Així sóc, en una sola persona, molts personatges, i cap no és feliç”. Aquesta frase, treta del Ricard II de Shakespeare, és l’origen del títol del nou Irving i batega com a pregunta al cor del llibre: qui vol ser massa coses a la vegada, qui no en té prou d’estimar una sola persona o de tenir una única sexualitat, ¿serà feliç? Segons Irving, alguna de les coses que pot fer és convertir-se en escriptor o en actor, per poder-se transvestir amb coartada i viure altres vides que no siguin la seva. La mare del protagonista ho té clar: “Una novel·la és una altra manera de transvestir-se, oi?”, pregunta al fill que pren notes en una llibreta. I l’avi, que fa quaranta anys que es posa la roba de la seva dona d’amagat, fa que sí amb el cap i constata que el gen continua viu, i ben viu, a la família Abbott.

Qui busqui l’Irving de sempre ha d’estar avisat: hi és, però s’ha transvestit. El llibre arrenca de manera magistral, amb el clàssic protagonista noi adolescent que no sap què desitja amb més fervor: ser escriptor perquè ha llegit Dickens o anar-se’n al llit amb la bibliotecària del poble, la misteriosa senyoreta Frost. Però quan estem convençuts que tornarem a llegir la història del despertar sexual d’un jove enamorat d’una dona més gran que l’instrueix en els secrets de la vida i de la mort, resulta que el secret que amaga la senyoreta Frost l’amaga entre les cames, i aquest és un lloc molt poc discret quan una es treu la roba. Sí, Irving ha escrit una novel·la sobre el canvi de sexe i sobre la bisexualitat (que no són la mateixa cosa), i com que és savi i volia fer literatura, s’ha agafat a Shakespeare, a Flaubert i a d’altres per mostrar el camí al protagonista despistat, un Bill Abbott de pare absent i mare disfuncional que lluita per ser feliç estimant alhora homes i dones, o homes que s’estan convertint en dones, amb una honestat que sovint li porta problemes. Amb aquesta premissa insòlita, ordeix una de les seves clàssiques trames, que recorda, i força, la de l’arxiconeguda *El món segons Garp*: educació, creixement, viatges a Europa i desenganys amorosos que marquen el caràcter i la visió del món del protagonista. *Bildungsroman* a l’americana.

La primera part del llibre –la millor– passa en un petit poble de Vermont on les camises de quadres no són símbol de modernitat i tolerància, sinó de tot el contrari: en un microcosmos on els homes només poden ser homes i tallar llenya, Irving es treu de la màniga aquest jove que se sent atret tant pels nois de l’equip de lluita de l’institut com per les noies sensibles i lectores amb qui pot par-

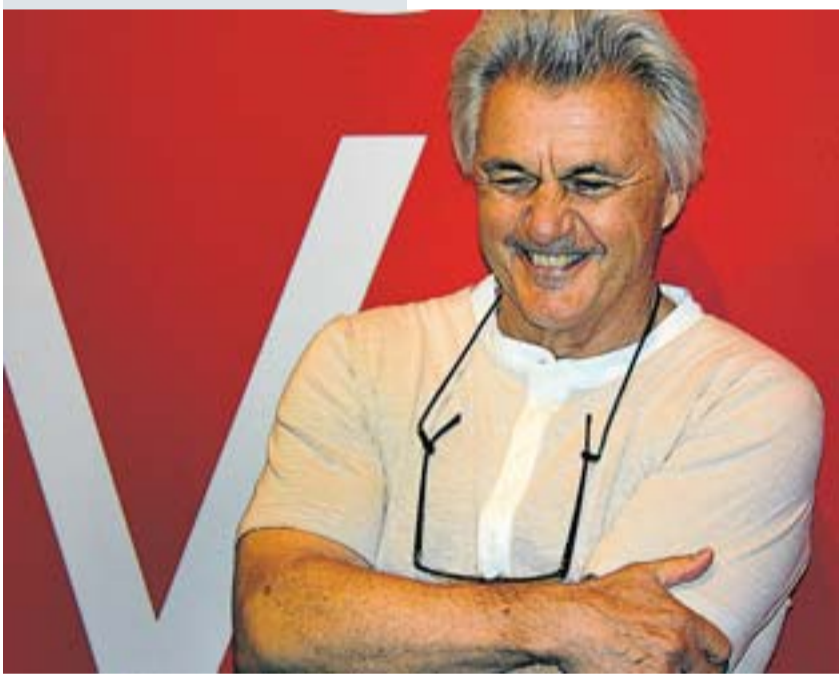

EN UNA SOLA PERSONA
JOHN IRVING
EDICIONS 62/
TUSQUETS
TRAD. MARTA PERA
616 PÀG./22,50 €

EL NOI PROTAGONISTA NO SAP QUÈ DESITJA AMB MÉS FERVOR: SER ESCRIPTOR PERQUÈ HA LLEGIT DICKENS O ANAR-SE'N AL LLIT AMB LA BIBLIOTECÀRIA DEL POBLE

lar de literatura, perquè està convençut que “una sola persona no m’ho podria donar mai tot”.

Que el protagonista sigui bisexual, aquests marginats entre els marginats de qui tothom desconfia, li va perfecte a Irving per bastir la història d’algú que no encaixa. Al voltant d’en Bill, fa orbitar una constel·lació de personatges (potser cinc futurs transsexuals són una mica massa per a un sol poble, però aquest excés és pur Irving), cinc homes que senten que el seu cos no es correspon amb la personalitat. La novel·la mira de plantejar el fet que, segons com s’afronta la pròpia realitat, vivint-la obertament o provant d’amagar-la, es té un tipus de vida o un altre, i sobretot de mort, perquè aquest és un llibre que, en una segona part una mica feixuga, es dedica a rastrejar “epílegs” o maneres de morir. Potser hi ha massa pàgines dedicades a la plaga que va ser la sida durant els anys 80 i això desequilibra el conjunt de la novel·la, que al final torna a situar-se a Vermont per tancar el cercle: el protagonista, convertit en escriptor, és professor de teatre i fa assajar Shakespeare als alumnes com l’hi van ensenyar a ell. Shakespeare funciona aquí com una autèntica fàbrica de personatges ambigus on tothom que tingui una vida no estàndard pot emmirallar-se, un món on tot és tolerat i tot és possible, un món que Irving (i aquí deixa entreveure una mica massa les ganes que té de reivindicar igualtat i tolerància) mira de demostrar que ja és aquí. Ens agrada més quan reivindica Flaubert, com durant el viatge a Europa en què en Bill llegeix *Madame Bovary* en veu alta i el meravella el desig insaciable de llibertat de la seva heroïna. Al cap i a la fi, “*Madame Bovary, c’est moi*” és el cas de transsexualitat literària més fi de tots, no? ♦♦

ACN

Lluís Juste de Nin recorda la Catalunya de la guerra dels carlins

Lluís Juste de Nin continua la seva reconstrucció històrica. Aquesta vegada viatja fins al 1833, l’any de la mort del rei Ferran VII i l’inici de l’enfrontament entre liberals i tradicionalistes, entre partidaris de la regent Maria Cristina de Borbó i els de Carles Maria Isidre de Borbó. Cristins contra carlins. De Nin explica l’evolució del conflicte a través de la història de tres personatges: el fill d’una família liberal de Barcelona, els Sentís; el fill d’una família tradicionalista de Reus, els Alberch, i

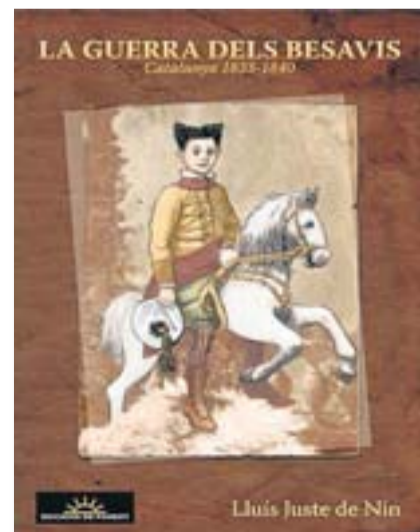
el fill d’uns masovers, els Pi, que lluita en el bàndol carlí. Les tres històries conviuen amb la història, i De Nin, amb el seu blanc i negre de línia clara, fa servir les relacions familiars per retratar una època convulsa en què sovintejava la crueltat, l’ambició i l’enfrontament entre diferents models de societat.

Els Sentís representen els tripijocs de la burgesia urbana que es va enriquir amb la desamortització i que tan aviat simpatitzava amb els liberals moderats com amb els arraixats, fins que les

bullangues de Barcelona els van fer apostar per la moderació, gènesi de la gent d’ordre. Els Alberch són comerciants de licor que defensen el lema “Déu, pàtria, furs, rei”, a vegades a contracor, sobretot quan descobreixen que el carlisme no fa res per Catalunya. Els Pi, en canvi, representen el poble que es mou més per fidelitat familiar que per ideologia. La tesi de De Nin és que aquella història conté “la llavor d’un greuge provocat per la falta de respecte” als drets històrics catalans. ♦♦

CÒMIC

XAVIER CERVANTES

LA GUERRA DELS BESAVIS (CATALUNYA 1833-1840)
LLUÍS JUSTE DE NIN
EDICIONS DE PONENT. 176 PÀG./22 €